

OMÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK

HEM 201-Farmakoloji

Öğr.Gör. Selma ALAKUŞAdı ve Soyadı

İlaçların Veriliş Yolları

HEM 201-Farmakoloji

Hafta-3

İLACI UYGULAMA YOLLARI

- İlacın organizmada farmakolojik etkisini gösterebilmesi için hedef organ veya dokulara belirli bir hızda erişmesi gerekmektedir.
- Bu nedenle de ilaçların uygun yollardan vücuda alınması ve oradanda emilmesi gerekmektedir.

- İlaç uygulama şekilleri iki kısma ayrılır.
- 1- Lokal uygulama
- 2- Sistemik uygulama
- **Lokal Uygulama:**
- Alınan ilacın etkisi vücudun belirli organında yada bölgesinde görülür.
- Bunların sistemik etkileri düşüktür.

- **Başlıca Lokal Uygulama Yolları:**
- **Deri üzerine (Perkutan) uygulama:**
- İlaçların emilimi için sağlam deri uygun bir yol değildir.
- Katı (toz), yarı-katı (pomat) veya solüsyon şeklindeki ilaçlar ciltteki enfeksiyon, yara yada allerjik belirtilere karşı kullanılırlar.

- **Deri içine (intradermik) uygulama:**
- Tanı amacıyla yapılan testlerde başvurulmaktadır.
- **İntratekal uygulama:**
- Sub araknoid aralığa 3.-4.lomber vertebralar arasından iğne ile girilir.
- **Oküler Uygulama:**
- Göz muayene ve enfeksiyonlarında damla veya merhem olarak kullanılırlar.

- **K.B.B yollarına uygulama:**
- Dış kulak hastalıklarının bazılarında damla şeklinde, bazende pomat uygulanmaktadır.
- **İntraartiküler uygulama:**
- Antibiyotik solüsyonların eklem
- hastalıklarında ,eklem içine enjeksiyonu yapılmaktadır.

- **İntrakardiyak uygulama:**
- Kalp ameliyatlarında ve acil durumlarda adrenalin gibi uyarıcılar kalp kasına enjekte edilir.
- **Seröz zarlar içine uygulama:**
- Plevra ve periton gibi seröz zarların enfeksiyonunda ilaçlar lokal olarak verilebilirler.

- **Ürogenital yollara uygulama:**
- Vajina ve üretra mukozasına antibakteriyel ve antifungal ilaçlar ovül yada solüsyon şeklinde uygulanabilmektedirler.
- **Sistemik Uygulama Yolları:**
- İlacın sistemik dolaşıma karışıp tüm vücutta etkisini göstermesidir.

A) Enteral Uygulama:

- Oral (Per os) uygulama:
- Uygulama kolaylığı için ilaçlar en çok bu yolla tercih edilirler.
- En pratik yoldur, aç ve tok karnına alınmaktadırlar.
- Dil altı(Sublingual) uygulama:
- Damardan zengin olup, ilk geçiş etkisinden kurtulur.

- **Rektal yoldan uygulama:**
- İlacın emilimi ağıza göre daha düşüktür.
- Ağızdan alınmasının zor olduğu bulantı-kusmalarda ve bebeklerde baş vurulur.

B) Parenteral Uygulama:

Kullanımı ağızdan uygun olmayan ilaçlar, isal, kusma gibi rahatsızlıklarda, bilinci kapalı hastalarda ve hızlı etki istenilen durumlarda bu yola baş vurulur.

- Parenteral yollar:
- Damar içine enjeksiyon (İ.V):
- İlaç direk ven içine verilir, etki hızlı başlar.
- Kas içine enjeksiyon (İ.M):
- Deri altından ağrı veren ve iritatan olan, daha büyük hacimlerdeki ilaçlar kas içine enjekte edilirler.

- **Cilt altına (Subkütan) enjeksiyon:**
- En fazla 2 ml ilaç verilebilir.
- Yağlı solüsyonlar verilmezler.
- Deri altına enjekte edilecek sıvıların içine bazen emilimi kolaylaştırıcı ve geciktirici maddeler ilave edilmektedir.
- **Pellet implantasyon** ayrıca deri altına sıkıştırılmış tabletlerde yerleştirilip ilacın aylarca devamı sağlanmaktadır.

- **Arter içi (İntraarteriyel) uygulama:**
- Seyrek baş vurulan yöntemdir.
- Kemik ilięi içi:
- Bebeklerde,
- damarı zor bulunan yağlı kişilerde,
- bilinç kaybı,kollaps,
- İv. Enjeksiyonun imkansız durumlarında, enjekte edilirler.

C) inhalasyon yoluyla ilaç uygulama:

Buhar, gaz, toz şeklindeki ilaçların uygulama yapıldığı yoldur.

Bu yolla genel anesteziye kullanılan gazların kana geçişi hızlı olmaktadır.

- **D) Transtermal Terapötik Sistem (TTS):**
- Deriden uygulanan tedavi edici bi sistemdir.
- Pomat yada flaster Şeklindeki ilacın, cilt yada mukozadan emilip sistemik dolaşıma geŐmesi sağlanmaktadır.

Kaynaklar

- 1) Dökmeci,İ. Sağlık Yüksek Okullar İçin Farmakoloji. Kısaltılmış Temel Bilgiler. Nobel Kitapevi. 2011. İstanbul
- 2) İncesu,A.G.Hemşirelik, Fizyoterapi, AnesteziSağlık Ön Lisans Bölümleri İçin Farmakoloji. Güneş Tıp Kitapevleri.2019 Ankara

- 3) Kara,H. Sağlık Yüksek Okulları İçin Farmakoloji Geniřletilmiř 2.Baskı.Gkтуę Basın Yayın ve Dağıtım.2013. Sivas
- 4) Parlakpınar, H.Farmakoloji Ders Notları.Doęu Mat Grup Matbacılık. 1. Basım Eylül 2018-2019 Malatya.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Öğr.Gör.Selma ALAKUŞ

